

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ЖІНОЧОГО МОВЛЕННЯ У РОМАНІ ДАНІЄЛИ СТИЛ «ДАР»

Афоніна Ірина Юріївна

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри германо-романської філології та перекладу

Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
проспект Центральний 59-а, Северодонецьк, Луганська область, Україна

Статтю присвячено висвітленню проблем перекладу жіночого мовлення у романі популярної американської письменниці ХХ ст. Данієли Стіл «Дар». Розглянуто феміністичну спрямованість гендерних перекладознавчих студій, а саме засоби відтворення жіночого мовлення. Значну увагу приділено перекладацькому аналізу діалогів персонажів, завданням якого є з'ясування індивідуально-авторської специфіки мовленнєвих засобів, що допомагають авторові розкрити жіночі образи. Проаналізовано перекладацькі способи та прийоми, якими послуговуються перекладачі для забезпечення адекватного відтворення жіночого мовлення персонажів в перекладі. Досліджено лексичні й граматичні засоби відтворення жіночого мовлення в текстах оригіналу і перекладів. Встановлено, що інтенсифікатори є невід'ємними елементами експресивності та образності у романах Д. Стіл, вони вимагають від перекладача особливої уваги та зусиль при виборі в мові перекладу адекватного відповідника того чи іншого інтенсифікатора. У нашій розвідці основну увагу зосереджено на вивченні функціонування підсилювальних прикметників і прислівників у романі Данієли Стіл «Дар» та способах їхнього відтворення українською мовою. В результаті дослідження вербальної поведінки жінок у романі Данієли Стіл «Дар» було з'ясовано, що вона має гендерну маркованість, яка виражається у приналежності до категорій фемінності. Гендерні маркери мовлення жіночих персонажів роману складають лексико-стилістичні аспекти, які представлені різними засобами впливу на читача. Проведене дослідження дає змогу стверджувати, що перекладацькі рішення впливають на сприйняття та інтерпретацію персонажів цільовою аудиторією, оскільки невідповідності у відтворенні особливостей жіночого мовлення персонажів можуть децю змінити сам образ та його сприйняття реципієнтом тексту перекладу порівняно із відповідною інтерпретацією образу читачем оригіналу. Вибір перекладацької стратегії стає вирішальним у відтворенні специфіки жіночого мовлення, що безпосередньо стосується питання збереження експресивності та стилістичного забарвлення оригіналу. Завдання перекладача полягає в пошуку адекватних засобів відтворення стильових особливостей жіночого мовлення персонажів роману Д. Стіл «Дар».

Ключові слова: жіноче мовлення, перекладацькі трансформації, емотивність, гендерні аспекти художнього дискурсу, лексичні інтенсифікатори.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності.

Вивчення гендерної проблематики у мові залишається одним з пріоритетних напрямків досліджень вітчизняних та західних мовознавців. Перед дослідниками гендерних аспектів перекладу, перш за все відчувається необхідність у виробленні відповідних методів дослідження функціонування категорії гендеру в перекладі як однієї з організуючих категорій ідентичності суб'єкта перекладацького процесу.

Мовлення жінок заслуговує на те, щоб зайняти окрему ланку в лінгвістиці, адже саме вони використовують безліч особливостей, створюючи свій власний мовленнєвий «почерк». Досить поширеним у сучасній масовій літературі є жанр сентиментального («жіночого») роману. Значне місце у цьому списку займає творчість популярної американської письменниці Данієли Стіл, яка є найяскраві-

шою представницею сучасного англомовного жіночого роману. Саме тому в нашій розвідці доцільно звернутись до поняття гендеру, яке являє собою культурно-символічне визначення статі. Аналіз науково-теоретичної літератури довів, що гендерні дослідження залишаються практично не висвітленими у вітчизняному перекладознавстві, що ускладнює процес дослідження гендерних аспектів перекладу як лінгво-культурної адаптації. **Актуальність** та новизна даного дослідження полягає у необхідності вироблення нового погляду на теорію та практику перекладу, що поєднує в собі перехресні позиції гендерних та перекладознавчих студій. Раніше перекладацький аналіз роману Данієли Стіл «Дар» не здійснювався, тому в роботі вперше розглядаються питання відтворення жіночого мовлення українською мовою. Крім того, англомовна художня проза недостатньо репрезентована в українській культурі у

вигляді якісно виконаних перекладів, що також робить порівняльний аналіз перекладів твору двома мовами актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивченню гендерних аспектів художнього перекладу сприяє вагомий внесок українських вчених В. В. Коптілова, М. О. Новікової, Р. П. Зорівчак, О. І. Чередниченка, Л. В. Коломієць, О. Л. Кундзіча, В. Д. Радчука. Гендерна лінгвістика є предметом наукових зацікавлень зарубіжних (Р. Лакофф, Д. Спендер, К. Шері, С. Тромель-Полц, О. Єсперсен, А. Наннінг) мовознавців [1; 2; 4]. Українська гендерна лінгвістика репрезентована культурологічними дослідженнями гендерного концептуального змісту на матеріалі лексики (О. Л. Бессонова, О. С. Бондаренко, А. В. Дудолодова, Г. І. Емірсуїнова, М. С. Колесникова, І. Г. Ольшанський, Г. Ю. Цапро), фонетики (В. В. Потапов, Т. Н. Шевченко), фразеології (І. В. Зикова, Т. А. Клименкова, Д. Ч. Малишевська), паремії (Ю. В. Абрамова, О. Ю. Дубенко, А. В. Кириліна); соціолінгвістичними (В. В. Потапов), психолінгвістичними (Н. В. Абубікірова, О. А. Андріанова, О. І. Горошко) та дискурсивними (О. Л. Антинескул, Г. Ю. Богданович, Е. В. Піщікова, Л. Н. Синельникова, І. І. Халєєва) дослідженнями мовленнєвої поведінки статей, аналізом гендерного аспекту художнього дискурсу (Н. Д. Борисенко, О. Л. Козачишина, І. І. Морозова), рекламного дискурсу (Т. А. Ускова), а також спілкування в мережі Інтернет (М. С. Колесникова, Л. Ф. Компанцева) [1; 2; 7; 9].

Аналіз перекладу художнього тексту в гендерному вимірі базується не стільки на еквівалентності передачі різнорівневих гендерно забарвлених мовних одиниць у перекладі, як на збереженні гендерного потенціалу вихідного тексту в умовах приймаючої культури, причому гендер виступає важливим конструктом цілісності художнього тексту. Актуальність проблеми, недостатня розробленість окремих аспектів теорії та практики перекладу жіночих романів, а іноді відсутність україномовних перекладів, й зумовили вибір теми дослідження.

Формулювання мети і завдання статті.

Мета статті – дослідження особливостей відтворення жіночого мовлення прозаїчного твору та визначення перекладацьких прийомів і засобів досягнення еквівалентності та адекватності при перекладі жіночого мовлення у романі Данієли Стіл «Дар».

Для досягнення даної мети були поставлені такі **завдання**: 1) з'ясувати засоби відтворення емотивного жіночого мовлення; 2) розглянути засоби відтворення фемінних вербальних маркерів мовами перекладу; 3) визначити основні

перекладацькі прийоми досягнення еквівалентності та адекватності при відтворенні жіночого мовлення в романі Данієли Стіл «Дар».

Виклад основного матеріалу дослідження.

Данієла Стіл – найпопулярніша американська письменниця ХХ ст. Критики стверджують, що її ім'я і термін «жіночий роман» – синоніми. За структурою та змістом роману Данієли Стіл є типовими жіночими романами, оскільки вони написані за певною «формулою». Твори Данієли Стіл характеризуються багатством та різноманітністю лінгвопоетики. Завдяки лінгвостилістичним засобам авторка з надзвичайною виразністю зображає думки, відтінки почуттів, емоційний стан героїв та стосунки між ними, що робить ці романи легкими та цікавими для сприйняття, водночас спонукає читача задуматися над висвітленими проблемами [1; 4; 5; 8].

Емоційність та експресивність випукло проявляються на лексичному рівні, де є значні можливості для їхньої реалізації. Так, за І. С. Білоконенко, емоційно-експресивна лексика – це стилістично забарвлені лексеми, які характеризуються наявністю в них додаткового конотативного значення, певних емоційних відтінків [3]. У сучасному перекладознавстві чимало уваги приділено детальному та глибокому вивченню одиниць, що належать до різних мовних рівнів, які в сукупності надають особливого забарвлення художньому твору [6; 4; 5]. У художній літературі, принаймні у найкращих її зразках, ніщо не може вважатися другорядним, тому й виникає інтерес до вивчення найменших «цеглинок» – афіксів, вигуків, і, зрештою, інтенсифікаторів. Інтенсифікатори є невід'ємними елементами творів різних видів і жанрів. Завдяки своїй експресивності та образності вони посідають особливе місце в арсеналі художніх засобів сучасної літератури. Інтенсифікатори доволі поширені в художньому дискурсі в англійській та українській мовах, що значно полегшує завдання перекладача щодо їх правильного відтворення. Водночас вони вимагають від перекладача особливої уваги та зусиль при виборі в мові перекладу адекватного відповідника того чи іншого інтенсифікатора [6; 10].

У нашій розвідці в межах статті основну увагу ми зосередимо на вивченні функціонування підсилювальних прикметників і прислівників у романі Данієли Стіл «Дар» та способах їхнього відтворення українською мовою.

Розгляньмо детальніше приклади вживання інтенсифікаторів в творі.

"You're *awfully* good to me, he whispered to her..." (1, 167) – «*Ту страшенно добра до мене*», – прошепотів він....

Англійський прислівник *awfully*, який має негативну конотацію, втрачає її в поєднанні зі словами позитивної конотації та утворює нову смислову якість, несподіваний експресивний ефект – оксиморон. Використання прислівника страшенно в українському перекладі допомагає вдало передати цю стилістичну фігуру. Переклад цього речення лексично і стилістично адекватний завдяки семантичній та функціональній еквівалентності англійського *awfully* та українського *страшенно*.

Інколи можуть виникати труднощі відтворення інтенсифікаторів цільовою мовою, які, як правило, зумовлені розбіжностями між засобами вираження категорії інтенсивності у двох мовах. Героїня роману “The Gift” («Дар») Ліз після смерті доньки залишилася самотньою. Жінка живе наодинці зі своїми клопатами та переживаннями. Для підсиленого вираження такого стану героїні авторка використовує інтенсифікатор *desperately* у значенні *вкрай, дуже сильно*:

“And like Quinn, perhaps for similar reasons, she seemed **desperately** lonely” (1, 86). – «*І відчувалося, що вона дуже самотня, так само, як і Квінн*».

Український інтенсифікатор *дуже* менш експресивний у порівнянні з англійською, і не передає розпачливої та безнадійної ситуації, яка склалася в Ліз. Щоб передати авторську інтенцію, доцільніше було б застосувати інші варіанти перекладу, наприклад, прислівники *вкрай, дуже сильно*.

У більшості випадків переклад англійських інтенсифікаторів дії, виражених прислівниками, не становить значних труднощів, оскільки майже всі вони мають словникові відповідники в українській мові. Прийом використання словникового відповідника є найбільш застосовуваним для відтворення таких одиниць в перекладі. Однак не завжди словниковий відповідник є прийнятним для перекладу відповідно до контексту або норм мови перекладу. В таких випадках доводиться застосовувати певні трансформації. Серед найбільш поширених, як свідчить порівняльний аналіз твору та його перекладів, є **транспозиція, вилучення та додавання**. Розглянемо детальніше кожну з цих трансформацій.

Під **транспозицією** розуміють граматичну трансформацію, внаслідок якої змінюються граматичні ознаки словоформ через різного роду лексичні та граматичні особливості мов оригіналу та перекладу [3; 6]. Ця трансформація застосовується у тих випадках, коли збереження частини мовної характеристики слова,

що перекладається, призводить до порушення граматичних норм мови перекладу та норм слововживання. Така трансформація може застосовуватися до слів майже усіх частин мови, проте найчастіше це спостерігається у випадку з такими частинами мови, як іменник, дієслово, прикметник та прислівник. Прислівник відтворено прикметником:

“She was **deeply** ashamed of it and consumed with guilt she knew she would suffer for a lifetime” (1, 12). – «*Вона відчувала жахливий сором через це і знала, що через почуття провини вона страждатиме до кінця своїх днів*».

У наступному прикладі значення словосполучення *miserably unhappy* ми передали застосовувачи синоніми-прикметники:

“She was looking **miserably** unhappy, and could no longer conceal it, nor tried” (1, 197). – «*Вона виглядала пригніченою, нещасною і більше не мала змоги приховувати це*».

У даному прикладі англійський прислівник відтворено українським дієсловом:

“Noelle looked **strikingly** like her mother, except that she was slightly taller” (1, 148). – «*Ноель вражала подібністю до своєї матері, хіба що була трохи вища на зріст*».

На нашу думку, дієслово *вражати* вдало передає семантику англійського прислівника *strikingly*.

Наступний часто використовуваний вид трансформацій – це **вилучення**. Під вилученням розуміють такий «різновид семантичних трансформацій, який полягає в опущенні в тексті перекладу семантичних компонентів, які мають експліцитне вираження в тексті оригіналу» [6]. Розглянемо випадки застосування вилучення при відтворенні англійських прислівників-інтенсифікаторів дії:

“She was thirteen, and I think I only realized recently how **deeply** it changed both of us” (1, 94). – «*Їй було тринадцять, і, певно, тільки зараз я збагнув, як сильно це змінило нас обох*».

Говорячи про смерть своєї доньки, Ліз, одна з героїнь роману, визнає, який вплив мала ця неоправдана втрата на неї, її чоловіка та їхні стосунки. Ліз все більше стала заглиблюватися у роботу, в той час як чоловік потребував від неї допомоги та підтримки, щоб пережити це горе. Прикметник *сильно* (це змінило нас обох) у цьому випадку є найкращим відповідником англійського інтенсифікатора, і українське речення набуло сильного емоційного забарвлення.

Наступною, не менш значущою для вдалого відтворення змісту оригіналу мовою перекладу, є трансформація **додавання**, яка по своїй суті є протилежною до вилучення. Додавання – це

«різновид семантичних трансформацій, який полягає у введенні в текст перекладу семантичних компонентів, які не мають експліцитного вираження в тексті оригіналу» [6, 75]. Нами були виокремлені такі випадки застосування цієї трансформації:

"The olive trick worked all too well" (1, 184). – «Номер з оливками спрацював аж **занадто** добре».

"It was a word Tommy knew well. Very well" (1, 6). – «Це слово Томмі знав добре. **Надто** добре».

Таким чином, переклад англійських прислівників-інтенсифікаторів дії може здійснюватися за допомогою певних трансформацій, найпоширенішими з яких є транспозиція, вилучення та додавання. В ході нашого дослідження було визначено основні причини таких прийомів, серед яких: різниця у значеннях слів у вихідній та цільовій мовах, відсутність у мові перекладу відповідного слова або лексико-семантичного варіанту даного слова, стилістичні норми мови перекладу, бажання перекладача показати багатство та колорит цільової мови та низка інших. Однак, як бачимо, застосування тих чи інших трансформацій не завжди є доцільним та оправданим, оскільки такий крок може не повністю відтворити значення англійських відповідників.

У нашому дослідженні варто зазначити, що гендерні відмінності в мові виявляються і на рівні синтаксису: представники слабкої половини частіше використовують спрощені конструкції, жінкам властиве вживання надмірних повторів, односкладових номінативних речень, питальних конструкцій, «незавершених» речень – еліптичні конструкції та інверсії [1, 4]. Продемонструємо наступними прикладами численний повтор підмета або й обох головних членів речення (анафора/епіфора):

*"Here she is mending her dress; mending her dress as usual, ***He thought***; here she's been sitting all the time I've been in India; mending her dress; playing about; going to parties; running to the House and back and all that, ***He thought***, growing more and more irritated, more and more agitated, for there's nothing in the world so bad for some women as marriage, ***He thought***; and politics; and having a Conservative husband, like the admirable Richard. So it is, so it is, ***He thought***, shutting his knife with a snap"* (1, 176).

Проявами жіночої емоційності у мовленні є номінативні речення, які часто використовуються у мовленні та думках персонажів для підсилення образності (зорової чи звукової), надокучливості явищ або дій. Номінативне речення є засобом творення емоційної тональності дискурсу що підвищує виразність, інди-

відуальність експресивного компоненту мовлення і можуть бути емоційно-психологічними репліками:

*"Exactly the same, *** thought Clarissa***; the same queer look; the same check suit; a little out of the straight his face is, a litter thinner, dryer"* (63, 30).

Текст твору на синтаксичному рівні навантажен питальними конструкціями і риторичними питаннями, що надає роману яскравішого емоційного забарвлення, оскільки має більш емоційне навантаження, ніж твердження чи заперечення. Деякі з них еліптичні, і навіть обмежуються тільки одним питальним словом. Відмітимо, що ця особливість становить яскраву стильову рису жіночого висловлювання, бо відображає саме модальність невпевненості, внутрішніх хитань, безперервних пошуків та прагнення само ідентифікуватися тощо (10, 98).

*"For why go back like this to the past?*****She thought*****. Why make him think of it again? Why make him suffer, when he had tortured her so infernally? Why?"* (1, 154).

Функціонування питальних структур з *What* є засобом відтворення роздумів персонажа, а пропущені відповіді у цьому випадку і в інших сегментах мовлення залишаються своєрідним «вакуумом домислів» адресата. Всілякого роду «стрибки» з однієї думки на іншу, пропуски властиві вербальній поведінці жінки. Вони менш схильні до послідовного аналізу в мисленні і саме тому видають інформацію по частинах, що і призводить до нагромадження, а іноді й зрощення синтаксичних структур, що й породжує еліпсис та інверсію [4, 184].

"For not only did he find himself confronted by problems which have puzzled the wisest of men, such as What is love? What friendship? What truth? he came to think about them" (1, 48).

"It evaded her when she thought of Mrs Ramsay; it evaded her when she thought of her picture. Phrases came. Visions came. Beautiful pictures. Beautiful phrases..." (1, 142).

У вище наведених уривках спостерігаємо, що для емотивності мовлення притаманним є використання компресивних одиниць, які в лаконічній формі передають об'ємний зміст думки та почуттів. Отже, оскільки мовлення характеризується спонтанністю, невимушеністю, ситуативною обумовленістю, то велику роль в досягненні експресивного ефекту на лексичному рівні відіграють емоційно-забарвлені прикметники і прислівники, емфатичні слова та словосполучення. Іншими проявами жіночої емоційності у

мовленні на синтаксичному рівні слугують: численний повтор підмета, номінативні речення, питальні конструкції, еліпсис та інверсія.

Найбільш яскравим виявом жіночої емоційності мовлення нлексичному рівні ми вважаємо емфатичні слова та словосполучення, а саме *вигуки*. В наступних уривках ми спостерігаємо вигуки на позначення як приємних, так і неприємних для сприйняття емоцій та почуттів, «душевних станів та інших часто мимовільних емоційно-вольових реакцій» [4, 21]:

“*Ah, damn!***she cried***; the needle had broken*” (63, 112). – «*Ах, дідько! *** плакала вона ***; голка зламалася*».

“*For heaven’s sake, ***she prayed***, let them sit still there and not come floundering out to talk to her*” (1, 149). – «*Ради всіх святих, *** вона молилася ***; нехай вони ще сидять там і не приїжджають, коли вже всі розлетілися, щоб поговорити з нею*».

В вищенаведених пасажах спостерігаємо радість та захоплення, піднесення і натхнення. Однак в прикладі авторка передає негативні емоції за допомогою *Ah, damn*, що є сигналом неприємного відчуття. У реченні вигук *for heaven’s sake* вжито для позначення сумніву/подиву і роздумів. Емотивна експресивність мовлення передається за допомогою вигуків *Ah!, Well!, Ah, damn, For heaven’s sake* на позначення різних психічних станів, широкого спектру емоцій від позитивних до негативних почуттів.

Отже, у літературному творі емоційно-експресивна лексика виконує низку важливих функцій. Вона дозволяє Данієлі Стіл всебічно характеризувати персонажів, виявляючи при цьому своє ставлення до них і, відповідно, передаючи читачам свої симпатії чи апатії. Розглянемо, якими фемінними вербальними маркерами мовлення наділяє героїнь Данієла Стіл у своєму романі «Дар». По-перше, звернемо увагу на **порівняльні звороти**:

“*She looked like the little angel on top of the Christmas tree ...and sometimes she was a little devil*” (1, 75).

Російськомовний переклад виконаний М. Кормуновою:

«*Она походила на маленького ангела, какими украшают верхушку рождественской елки... а иногда она напоминала настоящего дьяволенка*» (2, 86).

Цікавим у цьому прикладі є те, що використання порівняльних зворотів у творі Данієлою Стіл сприяє тактикам створення необхідної комунікативної атмосфери, симпатії та зміни психоемоційного стану співрозмовника, що також підтверджує стереотипність жіночого

мовлення – а саме те, що жінки надають перевагу партнерській комунікації та зорієнтовані на встановлення добрих стосунків між собою і партнером.

Ще один різновид вербальних маркерів – **паралелізми**:

“*I’ll bet she can hear you, Tommy. I’ll bet she watches you all the time. Maybe she’s happy now ...maybe some people just aren’t meant to be in our lives forever. Maybe some people are just passing through ...maybe they get it all done faster than the rest of us. They don’t need to stick around for a hundred years to get it all right. They get it down real quick ...it’s like ...*” (1, 97)

У російському перекладі цей прийом виглядає наступним чином:

«*Я уверена, что Энни слышит тебя, Томми. Она не могла совсем покинуть тебя, раз вас связывала такая любовь, поверь мне. Может быть, она сейчас счастлива... может быть, некоторые люди и созданы для того, чтобы сопровождать нас не всю жизнь, а только какой-то короткий промежуток... Может быть, они только проходят мимо нас...*» (2, 105)

У результаті дослідження вербальної поведінки жінок у романі Данієли Стіл «Дар», було з’ясовано, що вона має гендерну маркованість, яка виражається у приналежності до категорій фемінності. Гендерні маркери мовлення жіночих персонажів роману складають як типологічні лексико-стилістичні аспекти, так і специфічні, конкретно мовленнєві, культурно-обумовлені лексико-стилістичні явища, які позначені різними засобами впливу на читача. У мовленні присутні також індивідуальні, авторські мовленнєві маркери. Таким чином, мовленню жінок у творі характерні риси, обумовлені системою гендерних і культурних норм, що має бути обов’язково відображено у перекладі. Особливий інтерес в межах дослідження перекладацьких засобів відтворення жіночого мовлення викликає питання досягнення еквівалентності та адекватності при перекладі фемінних вербальних маркерів та емотивного змісту першотвору, оскільки емоції – це один із найосновніших чинників, який сприяє посиленню динаміки мови. Використання перекладацьких трансформацій є досить поширеним та успішним засобом досягнення еквівалентності та адекватності в перекладі емотивного змісту художньої прози.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проблеми гендерно орієнтованих стратегій перекладу ставлять перед дослідниками перекладів сучасних художніх творів завдання емпіричного аналізу тих стратегій і методів, які

перекладачі використовують під час перекладу «жіночих» текстів. Нами було визначено лексичні, граматичні засоби відтворення жіночого мовлення, а також прийоми емотивного відтворення мови жіночих персонажів в романі Данієли Стіл «Дар». Особливу увагу було приділено прийомам відтворення фемінних вербальних маркерів. Ми дійшли висновків про те, що жіноче мовлення характеризує емотивна лексика. Мовленнєвою формою вияву емотивності є текстові складові – емотивно-навантажені слова, фрази, речення. Оскільки жіноче мовлення характеризується спонтанністю, невимушеністю, ситуаційною обумовленістю, то велику роль в досягненні експресивного ефекту на лексичному рівні відіграють емоційно-забарвлені прикметники і прислівники, емфатичні слова та словосполучення (вигуки). Іншими проявами жіночої емоційності у мовленні на синтаксичному рівні слугують: численний повтор підмета, номінативні речення, питальні конструкції, еліipsis та інверсія.

Важливим способом вибору контекстуального відповідника слова є перекладацька лексична трансформація конкретизації значення, що зумовлена розбіжностями у функціональних характеристиках словникових відповідників лексичних елементів оригіналу та традиціях мовлення. Перекладацькі трансформації є одним з найважливіших засобів адекватного відтворення оригінальних художніх текстів, особливо тоді, коли відсутній прямий відповідник того чи іншого слова, словосполучення і навіть речення.

Вивчення впливу гендерного аспекту на процес перекладу лише набирає обертів, а тому вимагає більш детальних досліджень. Очевидно, що гендерний фактор так чи інакше впливає на роботу перекладача, репрезентуючись в текстах перекладу. У якості перспективи для подальшого вивчення наразі актуальними є такі питання: як досягти адекватного перекладу, враховуючи гендерний чинник, наскільки гендерна асиметрія впливає на результат перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бехта І. А. Дискурс наратора в англійській прозі. К.: Грамота, 2004. 304 с.
2. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика: колект. моногр. / Т. А. Космеда, Н. А. Карпенко, Т. Ф. Осіпова, Л. М. Саліонович, О. В. Халіман; за наук. ред. проф. Т. А. Космеда. Х.: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди; Дрогобич: Коло, 2014. 472 с.
3. Гнезділова Я. В. Емоційність та емотивність сучасного англійського дискурсу: структурний, семантичний і прагматичний аспекти: автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.04 – германські мови. К., 2007. 20 с.
4. Дегтярьова Т. Особливості жіночого мовлення в гендерному аспекті (на матеріалі англійської, української та російської мов). *Вісник СумДУ*. 2004. №1 (60). С. 46–52.
5. Емірсуйнова Г. І. Лексикон сучасного фемінізму (на матеріалі англійської мови): автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Київ. нац. ун-т. К., 2003. 22 с.
6. Засекін С. В. Психолінгвістичні аспекти перекладу: навчальний посібник. Луцьк: ВІЕМ, 2006. 144 с.
7. Flotow Luise von. Translation and Gender. Translating in the 'Era of Feminism. Manchester, 1997. 114 p.
8. Johnson-Laird P.N., Oatley Keith. The Language of Emotions: an Analysis of a Semantic Field. *Cognition and Emotion*. 1989. № 3(2). P. 81-123.
9. Lakoff R. Language and Woman's Place. New York a.o.: Harper and Row, 1973. 328 p.
10. Leech G. N. Style in Function: A Linguistic Approach to English Fictional Prose / G. N. Leech, M.Short. L.: Longman, 1981. 402 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Danielle Steel. The Gift. Delacorte Press: First edition, US, 1994. 249 p.
2. Стіл Даниєлла. Дар: роман / пер. с англ. М. Кормунова. Москва: ЭКСМО, 2010. 320 с.

REFERENCES

1. Bekhta, I.A. (2004). Dyskurs naratora v anhlomovnij khudozhnij prozi [Discourse of the narrator in English-language artistic prose]. Kyiv: Hramota [in Ukrainian].
2. Kosmeda, T.A., Karpenko, N.A., Osipova, T.F., Salionovych, L.M., Khaliman, O.V. (2014). Henderna linhvistyka v Ukraini: istoriia, teoretychni zasady, dyskursyвна praktyka [Language and Gender in Ukraine: History, Theoretical Foundations, Discursive Practice]. Kharkiv: SKhNPU [in Ukrainian].
3. Gnezdilova, Ya.V. (2007). Emotsiynist ta emotyvnist suchasnoho anhlomovnoho dyskursu: strukturnyi, semantychnyi i prahmatychnyi aspekty [Emotionality and Emotivity of Modern English Discourse: Structural, Semantic and Pragmatic Aspects]. (Candidate's thesis). Kyiv. [in Ukrainian].
4. Dehtiarova, T. (2004). Osoblyvosti zhinochoho movlennia v gendernomu aspekti (na materialii anhliskoi, ukrainskoi ta rosiiskoi mov) [Peculiarities of women's speech in the gender aspect (based on English, Ukrainian and Russian languages)]. *Visnyk SumDU*. Visnyk Sumy State University, 1(60), 46–52 [in Ukrainian].

5. Emirsuinova, H. I. (2003). *Leksykon suchasnoho feminizmu (na materialy anhliiskoi movy)* [Lexicon of modern feminism (based on English)].(Candidate's thesis). Kyiv. [in Ukrainian].
6. Zasiakin, S.V. (2006). *Psykhohnhvistychni aspekty perekladu* [Psycholinguistic aspects of translation]. Lutsk: VIEM [in Ukrainian].
7. Flotow Luise von. *Translation and Gender. Translating in the 'Era of Feminism*. Manchester, 1997. 114 p.
8. Johnson-Laird, P.N., Oatley, Keith. (1989). *The Language of Emotions: an Analysis of a Semantic Field* / P.N. Johnson-Laird, Keith Oatley. *Cognition and Emotion*, 3(2), 81-123. <https://doi.org/10.1080/02699938908408075>
9. Lakoff, R. (1973). *Language and Women's Place*. *Language in Society*, 2 (1), 45–80. <https://doi.org/10.1017/S0047404500000051>
10. Leech, G.N., Short M.H. (1985). *Style in Function: A Linguistic Approach to English Fictional Prose*. L.: Longman. <https://doi.org/10.1017/S0047404500000051>

LIST OF ILLUSTRATION MATERIALS

1. Steel, Danielle. (1994). *The Gift*. Delacorte Press: First edition. [in English].
2. Stil, Daniehlia. (2010). *Dar*. [The Gift]. (M. Kormunova, Trans). Moscow : EHKSMO [in Russian].

WOMEN'S SPEECH REPRODUCTION TRANSLATION MEANS IN THE NOVEL "THE GIFT" BY DANIELLE STEEL

Afonina Iryna Yuriivna

Candidate of Psychological Sciences,

Associate Professor at the Department of Germanic and Romance Philology and Translation,

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

Avenue Tsentralnyi, 59-a, Severodonetsk, Luhansk region, Ukraine

The article deals with the women's speech translation problems in the novel of the most popular American writer Danielle Steel "The Gift" in the XXth century. The paper is an attempt to consider the gender translation studies feminist orientation, namely the reproducing women's speech means. Considerable attention is paid to the dialogues translation analysis where the main issue relates to figure out the speech means individual author peculiarities that help to reveal female images. The translation techniques applied by translators to ensure women's speech adequate reproduction in translation are analyzed in the paper. Special attention is focused on women's speech reproduction lexical and grammatical means within the original texts scope as well as the translated ones. Emphasis is placed on intensifiers as expressiveness and imagery integral elements in D. Steel's novels; they require the translator to pay special attention and effort in choosing the appropriate equivalent of a translation intensifier in the language. Our research focuses on the functioning intensive adjectives and adverbs in D. Steel's novel "The Gift" study as well as the reproducing abovementioned ways into Ukrainian. The women's verbal behavior study in the novel showed its gender-labeled features expressed in femininity terms. Women's speech gender markers of the characters in the novel are lexical and stylistic aspects which are represented by influencing the reader various means. The study highlights that translation decisions affect the perception as well as the characters' interpretation by the target audience. Inconsistencies in the translated women's speech versions may to some extent misrepresent the image itself and consequently its perception by the recipient of the translated text compared to the original image interpretation by the original reader. The translation strategy choice becomes crucial in reproducing the women's speech peculiarity which is directly related to the remaining expressiveness issue and the original stylistic color. The translator's task is to find adequate means of reproducing the women's speech stylistic features of the characters in D. Steel's novel "The Gift".

Key words: *women's speech, translation transformations, emotivity, artistic discourse gender aspects, lexical intensifiers.*